

VETERİNER HALK SAĞLIĞI DERNEĞİ

Kütük Sıra No: 34-134-192

BASIN AÇIKLAMASI

DÜNYA ÇEVRE GÜNÜNÜN 2021 YILI TEMASI; EKOSİSTEM RESTORASYONU

Çevrenin korunması konusunda dünya çapında farkındalık yaratılması ve eylemde bulunulması amacıyla her yıl 5 Haziran'da çeşitli temalarla gerçekleştirilen etkinliklerle kutlanan Dünya Çevre Günü; bu yıl "**Ekosistem Restorasyonu**" teması ile kutlanmaktadır.

BM tarafından; 5 Haziran 2021 tarihinde kutlanacak Dünya Çevre Günü'nde ormanlardan tarım arazilerine, dağların tepesinden denizin derinliklerine kadar milyarlarca hektarı canlandırma misyonu olan "Ekosistem Restorasyonu On Yıl" girişimi başlatılmaktadır. Dünyanın çeşitli ülkelerinde bu konularda çalışma yapılırken, ülkemizde, HES'ler, siyanür ile altın aranması, ormanlık alanlarda açılan taş ocakları, otoyollar gibi projeler doğal yaşam alanlarının tahrip ederken ekolojik yıkımlara da neden olması kaçınılmazdır. Son dönemde dayatılan Kanal İstanbul gerçekleşecek olursa doğal yaşam ve ekolojik yıkımlar hızla artacaktır.

Daha önce yerleşim olmayan bölgelerin yerleşime açılması; kara ve deniz ekosistemlerinin bozulmasına, türlerin kitlesel olarak yok olmasına neden olurken, insan ve hayvan sağlığı ile refahı üzerinde olumsuz etkiler ortaya çıkmaktadır. Son günlerde Marmara denizinde görülen musilaj olayı bu etkilere en güncel örneklerden birisidir.

Veteriner Halk Sağlığı (VHS) kavramı; insan-hayvan-çevre sağlığı ve bunların etkileşimleri ile ilgili meslekler arası oldukça geniş bir alanda hayati öneme sahip etkinlikleri içeren halk sağlığının önemli bir parçasıdır. Bu gerçekten hareketle; VHS'nin her türlü zararlı etkene karşı bitki ve hayvanların sağlığının, bunların genetik materyalleri ve eko sistemlerini oluşturan biyo çeşitliliğin korunması, biyolojik çeşitlilik içinde hayvan ve bitki türlerinin kalıcılığının sürdürülmesinde büyük önemi vardır.

Ekosistem restorasyonu, doğayı sömürmekten iyileştirmeye gitmek için hasarın önlenmesi, durdurulması ve tersine çevrilmesi anlamına gelmektedir. Birleşmiş Milletler tarafından, <https://www.decadeonrestoration.org/> adresinde yayınlanan web sitesinde; "*hasar görmüş ekosistemleri canlandırmaya acil bir ihtiyaç duyulduğu, Ekosistemlerin dünyadaki tüm yaşamı desteklediği, ekosistemler ne kadar sağlıklı olursa, dünyamız ve insanlar da o kadar sağlıklı olur. "BM Ekosistem Restorasyonu On Yıl" girişimi ile her kıtada ve her okyanusta ekosistemlerin bozulmasını önlemeyi, durdurmayı ve tersine çevirmeyi amaçlıyor. Yoksulluğu sona erdirmeye, iklim değişikliğiyle mücadeleye ve kitlesel bir yok oluşu önlemeye yardımcı olabilir. Ancak başarı için herkesin katkısına ihtiyaç vardır.*" şeklinde açıklama yer almaktadır.

Ülkemizde bitkisel üretimde pestisitler ile yapay gübreler; hayvansal üretimde ise veteriner ilaçları, yem katkı maddeleri, büyüme faktörlerinin yaygınlaşan kullanımları ile ve özellikle kentlerde haşere mücadelesinin usulüne uygun olarak yapılmaması sonucunda; başta sular olmak üzere bitkisel ve hayvansal ürünler kirlenmekte ve bu durum insan ve hayvan sağlığını olumsuz olarak etkilemektedir.

Doğal kaynaklarımızın kirlilik özümleme kapasitelerinin aşılmasına başlanması, doğal ortamdaki dengelerin geri dönüşü zor, neredeyse imkansız bir şekilde değişiyor olması, çevre kirliliği kaynaklı büyük ölçekli sağlık sorunlarının gündeme gelmesi ve doğal varlıkların hızla tüketilmesi gibi süreçler sonucu ortaya çıkan ekolojik kriz, bu sorunun çözümüne yönelik arayışlarını gündeme getirmektedir.

Pestisitler, veteriner biyolojik maddeler ile haşere ilaçlarından kaynaklanan olumsuzlukların önlenmesi için bu ürünlerin üretim, satış, dağıtım ve kullanımında çalışanların eğitimlerine önem verilerek, denetim ve kontrolleri etkinleştirilmelidir.

Tek Sağlık; insanların, hayvanların, bitkilerin, yaşam ve çalışma ortamlarının ve ekosistemlerin sağlığını bir bütün olarak dikkate alarak insan, hayvan ve çevre sağlığı etkileşimlerinden kaynaklanan olası veya mevcut riskleri ele almak için disiplinler arası ve işbirliğine dayalı bir yaklaşımı teşvik etmektedir. Veteriner hekimler sağlık sınıfı personeli sayılarak, sağlıkta şiddet yasasının kapsamına alınmalıdır. Tek Sağlık yaklaşımının gerçekten etkili olabilmesi için hekimler, veteriner hekimler, epidemiyologlar, çevreciler ve yaban hayatı uzmanları başta olmak üzere, sosyologlar, iktisatçılar ve hukukçular gibi ilgili meslek grupları arasında daha güçlü ve sistematik etkileşimi sağlayan idari kurumsal bir yapıya ihtiyaç duyulmaktadır.

Ekosisteme zarar veren, bozan her türlü faaliyet sonlandırılarak, ekosistemlerin bozulması önlenmeli durdurulmalıdır. Pandemilerin zararlı etkilerinden; ancak sağlığımızın ve refahımızın; doğa ve içinde barındırdıklarıyla yakından bağlantılı olduğunu kabul ettiğimiz zaman koruyabileceğimizi unutmamalıyız.

Saygılarımızla kamuoyunun bilgisine sunarız.

Vet. Hekim Azmi YÜKSEL

Veteriner Halk Sağlığı Derneği Başkanı